

REDACTIE:
E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSSE.

Adres van de Redactie:
JAC. P. THIJSSSE, 1^E HELMERSSTRAAT 171.

UITGAVE VAN:
W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

Aan allen, die belang stellen in de kennis der Flora van Nederland.

Het is een feit, dat vele, ja de meeste streken van ons land nog weinig bekend zijn, wat hunne flora betreft. Ten gevolge daarvan is de kennis van de verspreiding der planten in ons land nog vrij gering. Dank zij de pogingen van leden der Botanische Vereeniging en van enkele anderen zijn er streken, waar dit niet meer in zoo groote mate het geval is, doch de tochten door hen gemaakt, kunnen, omdat zij slechts een paar dagen duren, ons zelfs van den plantengroei in de door hen bezochte streken geen goed, geen volledig overzicht geven.

Om dit te verkrijgen, is het noodig, dat eene bepaalde streek langeren tijd achtereen wordt onderzocht. Wel is dit voor sommige deelen van ons land voldoende geschied, doch er ontbreekt nog veel, zeer veel.

De kennis onzer flora wordt weinig vermeerderd door het vinden eener nieuwe plant op de eene of andere plaats, maar meer door het bezit van lijsten, waarin opgegeven is voor een zoo groot mogelijk aantal plaatsen, waar en in welke hoeveelheid de planten daar zijn vertegenwoordigd.

Om onze flora beter te leeren kennen, moeten wij weten:

1°. op welke plaatsen eene plant voorkomt, om daardoor uit te maken of zij overal, plaatselijk of slechts op eene enkele plaats gevonden wordt,

2°. of dat voorkomen op die plaatsen algemeen, vrij algemeen of zeldzaam is,

3°. van welken aard de bodem is, waarop de plant ge-

vonden is (dus op bouwgrond, in bosschen, langs wegen, op ruige plaatsen enz., op zand-, klei-, zavelgrond, op kalkhoudenden bodem enz.)

Lijsten, waarin voor alle planten, die in iedere streek groeien, dat alles is opgegeven, moeten ons ten slotte een volledig beeld geven van de verspreiding der planten.

Om deze lijsten te verkrijgen, is een groot aantal personen noodig, die genegen zijn, mij daarin behulpzaam te zijn. Ik meen, dat tegenwoordig het aantal personen, dat hetzij uit liefhebberij, hetzij met een wetenschappelijk doel zich bezighoudt met botaniseeren, voldoende is, om het beoogde doel te bereiken, mits zij allen willen medewerken.

Ik noodig daarom hen, die genegen zijn, daartoe hunne assistentie te verleen, uit, zich bij mij vóór 1 December e.k. aan te melden.

Natuurlijk is medewerking noodig uit alle deelen van ons land. Laat niemand, die overigens lust gevoelt, zich onttrekken door de meening: er zullen zich wel anderen aanmelden. Ieder, die wil, kan een steentje bijdragen om het gebouw te helpen voltooiën.

Voor het eerste jaar zal een proef het meest gewenscht zijn en daartoe zouden eenige familiën, b.v. de Ranunculaceëen, Nymphaeaceëen, Papaveraceëen, Fumariaceëen, Cruciferen, Resedaceëen, Violaceëen, Droseraceëen en Cistineëen kunnen worden genomen. Nadere mededeelingen hieromtrent zullen in dit tijdschrift volgen, zoo het

blijkt, dat de deelneming voldoende is, om resultaat te mogen verwachten.

Mogen velen zich geroepen gevoelen, op bovengenoemde wijze bij te dragen tot de kennis der geographische verspreiding onzer plantensoorten!

H. HEUKELS.

Weesperzijde 60, Amsterdam.

Dat van onze lezers in deze belangrijke zaak hulp te verwachten is, betwijfelen wij geen oogenblik, dat hebben de overvloedige mededeelingen die tot nu toe ingekomen zijn op onze vraag naar groeiplaatsen van *Pinguicula* voldoende aangetoond.

Gaarne stellen we een deel van onze kolommen beschikbaar; wij zullen zelfs zoo noodig de omvang van ons tijdschrift er voor vergrooten.

Hoe gemakkelijk de heer HEUKELS het zijn medewerkers maken wil, moge blijken uit hetgeen de lezer op blz. 177 vindt afgedrukt. Het is een begin van de groote lijst van vindplaatsen, die de heer HEUKELS ons heeft toegezonden.

Wij meenen goed te doen en in de geest van den heer HEUKELS te handelen, door een voorbeeld van beantwoording ter aanvulling te leveren. Natuurlijk is elke andere vorm even goed.

DE REDACTIE.

BLADEREN.

Half November. De boomen zijn kaal, de aankomst van onze winter kan iedere dag verwacht worden. Voor de vrienden der natuur begint het nu ook schraal te worden daar buiten in bosch en veld; wat zich nog niet reeds ter rust heeft begeven, maakt zich gereed voor de lange winterslaap. De korte dagen en de vochtige koude, waaraan wij nog niet weer gewend zijn, maken onze uitstapjes minder aangenaam; alleen wanneer een zonnige dag ons in November komt verrassen, wordt de oude lust te sterk; dan trekken wij er nog eens op uit, dan gaan we nog eens het park of het bosch in, al waait de wind uit het noorden.

Wat een verschil met een maand geleden; toen de boomen in het prachtig bonte herfstkleed, nu stam en takken leeggeschud; de pracht ligt op de grond: een saamgewaaide hoop van dorre bladeren.

Jammer, dat al dat moois moet vergaan; wel niet nuteloos, maar toch, voor ons, wandelaars, die niet altijd aan mest willen denken, is die rottende, samenklevende laag op de aarde, die vochtige stapel van vaal groen en geel bij een boomwortel, die dolle dans van wervelende bladerlijken een treurig gezicht; 't is uit met de zomer, voor wie weet hoe lang; misschien tot Februari, misschien tot veel later.

Onwillekeurig rapen we een mooi gevormd blad van de grond op. Zouden we het nog kunnen drogen? Maar de kleur is er uit. Het bladmoes is al week! Toch is het blad nog geheel gaaf. We houden het tegen het licht. Wat een teer en fijn regelmatig weefsel vormen de doorschijnende aderen; geen enkel vezeltje is er gescheurd, de rand is ongeschonden.

Wilt ge een souvenir hebben van het scheidend seizoen, en meteen een aangename tijdspasseering in de winter voor u zelf of voor uw kinderen, uw kennisjes?

Laten we er dan nog meer zoeken, een groot aantal van verschillende soort; eschdoornbladeren met hun vijf spitse punten; kastanjes, in vijf of zeven stukken afgevallen; olmen met fijn gezaagde rand en scheeve bladvoet; eiken en beuken; esschen en elzen; we vinden ze bij honderden op de grond, of nemen ze van de lage takken, waaraan ze

trillen op hun dorre stelen. Kijk eens hier, van dit afgevallen blad is het moes zoo goed als geheel verdwenen; hoe keurig is nu zoo'n geraamte, jammer, dat het niet gaaf meer is. Maar we kunnen zoo iets zelf wel maken.

Thuis leggen we onze bladeren een poosje in lauw water, waarin een stukje soda is opgelost. Al het stof, alle aarde die er aan kleeft, laat los, en we spoelen de bladeren daarop nog eens voorzichtig na onder de kraan of de pomp. Dan schieten we uit, wat breuken of scheuren vertoont in het adernet, en wat aangevreten of aangestoken blijkt te zijn.

Tusschen een paar vellen vloeipapier drogen we onze gezuiverde bladeren en persen ze plat onder een zwaar boek of de naaimachine; 't is voorraad voor de lange winteravond.

Dan halen we de portefeuille met dorre bladeren weer voor den dag. Ze zijn nu voor goed dood, en droog als kurk; voorzichtig er mee! 't Buigen kunnen ze niet meer velen.

De meeste zijn licht geel of bruin geworden; die nemen we er uit en leggen we een poos in heet, maar niet kokend water; de rest, die groen zijn gebleven, bewaren we voor later. Hebt gij nog overcomplete exemplaren in uw bladerverzameling van de afgelopen zomer, dan kunnen we die ook wel gebruiken; toch zult ge ondervinden, dat hetgeen we nu 't allereerst gaan uitvoeren, beter lukt met afgevallen maar gave bladeren, dan met bladeren, die we levend van de takken geplukt en daarna gedroogd hebben.

't Is ons namelijk te doen, om een zoo gaaf mogelijk nerven-skelet van elk blad te krijgen. Dat geraamte bestaat uit de gezamenlijke nerven van een blad en een gedeelte van de bladsteel. Dat die nerven bijzonder sterk doorschijnen, als we het blad tegen het licht houden, komt, doordat het holle buisjes zijn, en niet gevuld met groene korreltjes zooals de rest, het bladmoes, van de bladschijf; dat zal ons straks nog duidelijker blijken bij het vierde kunstje, dat we er mee kunnen uitvoeren.

De dikste nerven laten bij het doorkijken tegen de lamp geen licht door; zoo lijkt het tenminste op 't eerste gezicht, maar ziet ge nauwlettend toe, dan bemerkt gij meestal